

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR**

1995-yildan nashr etiladi
Yilda 6 marta chiqadi

6-2023

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

R.B.Karabayeva*Prunus persica* var. *Nectarina* o'simligi mineral va aminokislota tarkibi 109

BIOLOGIYA

Sh.Q.Yuldasheva, A.Z.Rasuljonov

Vespidae oilasi vakillarini tutish va ularga tuzoqlar qo'yishning ayrim usullari 114

G.M.Zokirova, Sh.B.Yo'ldashev

Markaziy Farg'ona hududida qayd etilgan gerpetofauna (Reptilia)ning Chelonia va Serpentes turkumi sistematikasi, morfologiyasi va tarqalish areali 119

I.B.Isaqov, A.K.Xusanov, K.Zokirov, O.T.Sobirov, N.D.Ibroximova

Farg'ona vodiysida tarqalgan unsimon qurtlarning (Homoptera: Coccinea, Pseudococcidae) zoogeografiyasiga oid ma'lumotlar 128

M.A.Mamasolieva, L.A.Gafurova, O.B.Sharipov

Sug'oriladigan o'tloqi alluvial tuproqlarni oksireduktaza fermentlar faolligiga kremniyli o'g'itlar ta'siri (Buxoro vohasi misolida) 135

Y.Qayumova, X.Komilova

Farg'ona viloyati ichki suv havzalarida invaziv turlarining tarqalishi 142

A.A.Ma'rupov

Farg'ona vodiysi uzunmo'yllov qo'ng'izlarining taksonomik reviziyasi va zamonaviy tur tarkibi 147

A.E.To'lqinov

Janubiy Farg'ona kanali algoflorasining 2023-yil yoz mavsumidagi sistematik tahlili 151

S.M.Xaydarov, J.G'.Raximov*(L.Minor)*ning biologik, morfologik xususiyatlari va turlar tarkibi, erigan kislorod darajasini aniqlash 155**G.M.Zokirova, Sh.B.Yo'ldashev**Yozyovon tabiat yodgorligida qayd etilgan tangachalilar turkumi (*Squamata*) vakillarining sistematikasi 158**M.A.Muqimov**Farg'ona vodiysi suv havzalarida tarqalgan oddiy qirraqorin balig'i (*Hemiculter Leucisculus*)ning morfoekologik xususiyatlari 164**M.M.Мирзахалилов**Некоторые морфобиологические показатели обыкновенной маринки (*Schizothorax eurystomus*) Шахриханся 171

GEOGRAFIYA

R.Y.Xoliqov

Landshaftlarni funktsional rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar 175

P.I.Xalikov, I.Y.Zikirov

Роль климатических факторов в формировании горно-долинных парагенетических ландшафтов 179

O'.B.Badalov

Qashqadaryo viloyatini rekreatsiya-turistik resurslaridan samarali foydalanishning geografik jihatlari 185

O.I.Abdug'aniyev, D.B.Kosimov

Madaniy landshaft: umumiy g'oyalar va tushunchalar tadqiq etishdagi yondashuvlar 190

H.A.Abduvaliyev

Aholi hududiy tashkil etilishini o'rganishning geografik yo'nalishlari 196

ILMIY AXBOROT

O.Q.Abdullayev

Jismoniy ta'limda o'quvchilarning ruhiyatini tarbiyalash va irodasini mustahkamlashning ahamiyati xususida 202

H.Arabboyev

O'quvchilarni ommaviy sport sog'lomlashtirish jarayoniga tayyorlashda tabaqalashtirilgan jismoniy ta'lim texnologiyasi va shart-sharoitlari 206

**O'QUVCHILARNI OMMAVIY SPORT SOG'LOMLASHTIRISH JARAYONIGA
TAYYORLASHDA TABAQALASHTIRILGAN JISMONIY TA'LIM TEXNOLOGIYASI VA SHART-
SHAROITLARI**

**ТЕХНОЛОГИЯ И УСЛОВИЯ КЛАССИФИКАЦИИ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ В
ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ К ПРОЦЕССУ СПОРТИВНОГО ЗДОРОВЬЯ НАСЕЛЕНИЯ**

**TECHNOLOGY AND CONDITIONS OF CLASSIFIED PHYSICAL EDUCATION IN
PREPARING STUDENTS FOR THE PROCESS OF PUBLIC SPORTS HEALTH**

Arabboyev Hurshid¹

¹Toshkent axborot texnologiyalar universiteti, Farg'ona filiali mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya

Mazkur maqolada o'quvchilarni ommaviy sport sog'lomlashtirish jarayoniga tayyorlash tizimini takomillashtirishga qaratilgan ta'lim texnologiyasi o'z ichiga tabaqalashtirilgan ta'lim metodikasini qamrab oladi va maktab ta'limida ommaviy sport tadbirlari va musobaqalarini muntazam o'tkazish asosida o'quvchilarni sport orqali sog'lomlashtirish jarayoniga yo'naltirishni tayyorlashga takomillashtirish vazifalar to'g'risidagi fikr mulohazalar bayon qilingan.

Аннотация

В данной статье в качестве объекта моделирования рассматривается процесс подготовки студентов к процессу массовой спортивной реабилитации, а предметом - содержание совершенствования системы подготовки к процессу массовой спортивной реабилитации на основе придания приоритета физическому воспитанию в им представляет собой модель, направленную на подготовку студентов к процессу массовой спортивной реабилитации. Излагаются мнения и комментарии о задачах развития и совершенствования.

Abstract

In this article, one of the main tasks of future pedagogues in modern society today is high professional competence and intellectual potential, loyalty, ideological conviction, and love for their profession. This distinguishes educators from other professions. Many programs on improving the quality and efficiency of education, forming their practical skills in subjects, and opinions on the priority tasks were expressed.

Kalit so'zlar: *bo'lajak pedagoglar, jismonan sog'lom, zamonaviy dunyoqarash, ilmiy-nazariy qarashlar, uzluksiz ta'lim, jismoniy tayyorgarlikni, barkamol inson, ta'lim standartlari, fuqarolik jamiyatini, ilmiy-metodik.*

Ключевые слова: *будущие педагоги, новые разработки, современное мировоззрение, научно-теоретические взгляды, непрерывное образование, индивидуальные качества, всесторонне развитая личность, образовательные стандарты, гражданское общество, научно-методология.*

Key words: *future pedagogues, new development, modern outlook, scientific-theoretical views, continuous education, individual qualities, well-rounded person, educational standards, civil society, scientific-methodology.*

KIRISH

Bugungi kunda mamalakatimizni yangi taraqqiyot strategiyasida ham jamiyatda ommaviy sport sog'lomlashtirish jarayonini shakllantirish, insonlarda sog'lom turmush tarzi madaniyatini shakllantirish, ularni sog'lom hayot kechirish ko'rsatkichlarini oshirishga qaratilgan ko'plab tashkiliy-huquqiy islohotlar olib borilmoqda. 2019-2023-yillar davrida O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va ommaviy sportni rivojlantirish konsepsiyasiga muvofiq innovatsion fikrlaydigan kadrlarni tayyorlash va tanlashni tashkil etish tizimi yaratiladi. Unga muvofiq "jismoniy tarbiya va ommaviy sport sohasiga ma'muriy kadrlar tayyorlash jarayoniga sportni boshqarishning maxsus dasturlarini joriy etish, professionallar, menejerlar, sport tibbiyot xodimlari va psixologlar uchun seminarlar o'tkazish, Sport Management (sportni boshqarish), Sport Leadership (sportda rahbarlik qilish), Sport Administration (sport ma'muriyatchiligi) yo'nalishlari bo'yicha yetakchi jahon sport markazlarida tajriba orttirishlar tashkil etiladi". Bu ham jamiyatimizda ommaviy sport sog'lomlashtirish tizimini takomillashtirish orqali sog'lom avlodni tarbiyalash, millatni sog'lomlashtirishga qaratilgan pedagogik jarayon imkoniyatlarini oshirishga asoslanadi.

Mamlakatimizda ommaviy sport sog'lomlashtirish jarayonini rivojlantirishda «Umid nihollari», «Barkamol avlod», «Universiada» dan iborat uch bosqichli sport musobaqalari muhim ahamiyatga ega. Zero, «Umid nihollari», «Barkamol avlod», «Universiada» sport o'yinlarini o'z ichiga olgan yaxlit tizimning amalga oshirilishi mamlakatimiz yoshlarining ommaviy sport sog'lomlashtirish jarayoniga

bosqichma-bosqich tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Mana shu tizimning birinchi bosqichi bo'lgan «Umid nihollari» o'quvchilarning ommaviy sport sog'lomlashtirish jarayoniga yo'naltirishda, jismoniy tarbiya va sportni o'quvchilar faoliyatidagi o'rnini sinovdan o'tkazuvchi kichik bir olimpiadadir. Mamlakatimizdagi umumiy o'rta ta'lim muassasalari o'quvchilari o'rtasida bosqichma-bosqich o'tkazilishi rejalashtirilgan «Umid nihollari» mezonlari, shartlari o'quvchilarning jismoniy barkamollik ko'rsatkichlarini aniqlovchi va unga tayyorlovchi meyorga aylandi. Pedagogik jarayonda ham o'quvchilarni sog'lomlashtirish va jismoniy tarbiya asoslarini o'rgatish orqali ularda sport bilan muntazam shug'ullanish ko'nikmasini shakllantirish maqsad qilinmoqda.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Tabaqalashtirish deganda - o'quvchilarning ular ta'lim olish uchun biron-bir xususiyatlari asosida guruhlarga ajratilgan holda individual xususiyatlarini hisobga olishni tushuniladi. Shuningdek, tabaqalashtirish bu - o'quv jarayonini tashkil etishning shunday shakli, unda o'qituvchi o'quvchilar bilan ularda mavjud bo'lgan va o'quv jarayoni uchun muhim ahamiyat kasb etgan sifatlariga ko'ra belgilangan ta'lim mazmuni asosida ishlaydi.

Tabaqalashtirilgan ta'limning muvaffaqiyati ko'p jihatdan uning individuallashtirilgan ta'lim bilan qay darajada aloqadorligiga bog'liq. Bunda o'quv jarayoniga bosqichma-bosqich rejalar va o'quv dasturlari tatbiq etiladi. Iqtidorli o'quvchilar uchun esa alohida individual o'quv mashg'ulotlari yo'lga qo'yiladi. Bunday o'quv mashg'ulotlarining mavzulari o'quv dasturlarida aks etgan bo'lishi lozim. Iqtidorli o'quvchilar barcha sinfdoshlarining layoqatlari o'sishi qobiliyatlarini rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishlari mumkin.

Ta'limda tabaqali yondashish har bir guruhdagi o'quvchilar bilan ishlashda juda katta ahamiyatga ega. Bir omilni amalga oshirishda bir xil yoshdagi maktab o'quvchilarini guruhlarga ajratish talab qilinadi. Tabaqali yondashish usuliyatini amalga oshirish jismoniy sifatlarni tarbiyalashga yordamlashadi, o'quv jarayoni samaradorligini oshirishga zamin yaratadi va jismoniy tarbiya mashg'ulotlariga o'quvchilarning qiziqishini oshiradi, hamda o'quvchilarning jismoniy holatini yaxshilanishiga xizmat qiladi.

Tabaqali yondashish jismoniy tarbiyada faqat ko'nikma va malakalarni shakllantirishdan tashqari, o'quvchilarni faollashtirish usuli hamdir. Shu sababli u o'z vazifasini bajarishi, ya'ni o'quvchilar sog'lig'ini mustahkamlashi, jismoniy tayyorgarlik darajasini oshiruvchi harakat omili bo'lib qolishi uchun muntazam ravishda qo'llanilishi, yetarli, mukammal va ixcham bo'lishi kerak. Jismoniy mashqlarni bajarayotgan o'quvchilar organizmining o'sishi va rivojlanishiga, ularning individual jismoniy rivojlanish sur'ati va yo'nalishiga to'g'ri tanlangandagina rag'batlantiriladi. Bunday bolalar boshqalarga nisbatan mashqlarni tanlash, ularni meyorlashda shu sababli o'quvchilarga ko'proq e'tibor berishni talab qilishadi. Shunday qilib, ta'lim texnologiyasi – bu ta'limni amalga oshirishning usulidir. Jismoniy tarbiya nazariyasida quyidagi pedagogikaga ixtisoslashgan tushunchalarning ta'rifini keltirish mumkin :

- Jismoniy tarbiya ta'limi – bu insonni maqsadga yo'naltirilgan jismonan shakllanishidir;
- Jismoniy tarbiyalanish – bu shaxsni jismoniy barkamollikka erishish nuqtayi nazaridan maqsadga erishishni yo'naluvchanlikni shakllantirishdir;
- Jismoniy tarbiyaga o'qitish – bu jismoniy barkamollikka erishishning ijtimoiy tajribasini o'zlashtirish maqsadida maqsadga yo'naltirilgan bilim, malaka va ko'nikmalarni shakllantirish;
- Jismoniy tarbiya ta'limi natijasi – bu jismoniy tarbiyaning maqsadli mohiyati sifatida ifodalangan jismoniy barkamollikka erishish darajasidir;
- Jismoniy barkamollik (keng ma'nodagi ushbu tushuncha)– bu maqsadga yo'naltirilgan garmonik rivojlangan inson organizmini shakllantirishdan iborat bo'lgan jismoniy tarbiyaning maqsadli mohiyatidir .

Tabaqalashgan jismoniy tarbiya ta'limi – bu insonning individual qobiliyatlarini rivojlantirish orqali uni maqsadga yo'naltirilgan jismonan shakllantirishdir.

Tabaqalashgan jismoniy tarbiya ta'limi texnologiyasi – bu tabaqalashgan jismoniy tarbiya ta'limining mazmunini ta'limning maqsadiga effektiv yo'l bilan erishishning vositalar tizimi, usullari va tashkiliy shakllari orqali amalga oshirish usulidir.

2019-2023-yillar davrida O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va ommaviy sportni rivojlantirish konsepsiyasida «ta'lim muassasalarining o'quv dasturlariga o'quvchilarning jismoniy faolligini rag'batlantiruvchi sog'lom turmush tarzi yuritish ko'nikmalarini shakllantirish va sog'lom ovqatlanish bo'yicha tadbirlar va maxsus kurslarni kiritish vazifalari» tashkil etilishi ham belgilangan.

O'quvchilarni ommaviy sport sog'lomlashtirish jarayoniga tayyorlash tizimini takomillashtirish har doim davlat siyosatining ustuvor vazifalaridan biri sifatida qaralgan. Ta'lim tizimida ham Davlat ta'lim standarti asosida o'quvchilardasog'lom turmush tarzi madaniyatini bosqichma bosqich, uzviylik asosida Jismoniy tarbiya ta'limining joriy qilinishi, alohida dars soatlarini belgilanishi muhim ahamiyatga ega hisoblanadi. Bu orqali davlat o'quvchilarning jismoniy rivojlanishi, har tomonlama barkamollikka erishuviga tizimli yondashib, aniq strategiya asosida ishlar tashkil qilina boshlandi. Pedagogik jarayonda ham sog'lom turmush tarzi madaniyatini shakllantirish metodikasi, shakllari va ta'lim texnologiyasini yaratishga doir fundamental tadqiqotlar yo'lga qo'yildi. Jumladan, 1999-yilda umumta'lim maktablari uchun Jismoniy tarbiya dasturi ishlab chiqildi. Dasturning mazmunida sinflar, o'quvchilarning yoshi, jinsi va jismoniy tayyorgarligini hisobga olgan holda gimnastika, yengil atletika, sport va harakatli o'yinlar, suzish, kurash va milliy raqslar o'z ifodasini topgan. Lekin bu dasturni amalga oshirishda bir qancha tashkiliy va ta'limiy muammolar borligi namoyan bo'ldi.

NATIJALAR

Tadqiqotlarga ko'ra, har xil hududlarda joylashgan shahar va qishloq o'quvchilarining jismoniy tayyorgarlik ko'rsatkichlari, sport tayyorgarligi va sog'lom turmush tarzi madaniyati bir xil emasligi aniqlangan. O'quvchilarning jismoniy tayyorgarligini oshirishda hamma o'qituvchilar ham tabaqali va individual yondashishni yetarli darajada qo'llay olmagan. Shuning uchun, ba'zi bir orqada qolgan o'quvchilarning harakat sifatlarini rivojlantirish uchun shaxsiy (individual) dasturlar tuzish, ular bo'yicha mashqlar majmuasini ishlab chiqish jismoniy tarbiya darslarida sportning har bir o'quvchisiga mashqlarni tabaqali yondashib o'rgatishni tashkil etish dolzarb masalalardan biridir.

2019-2023-yillar mo'ljallangan sportni rivojlantirish konsepsiyasida «Sport - turmush tarzi» ostida jismoniy tarbiya va ommaviy sportni ommaviylashtirish kompaniyasini tashkil etish va ijtimoiy tarmoqlarda ommalashtirish, SPORTS.UZ axborot portalini shakllantirish vazifalari ham belgilangan. Keyinroq Jismoniy tarbiya Dasturi qayta tahrir qilindi va o'zgartirildi. Unda o'quvchilarni "Alpomish" va "Barchinoy" maxsus talablariga ham tayyorlash va jismoniy rivojlantirish shartlari kiritildi. Bu orqali o'quvchilarni mehnat, kasb-hunar va mudofaa ishlariga tayyorlash vazifalari yuklatilgan edi. Bu jarayonni davom ettirgan holda o'quvchilarni ham kasbga yo'naltirish, ham «ruhiy va ma'naviy irodasini sport orqali chiniqtirish» hamda jismoniy tayyorgarligini o'stirishga doir pedagogik amaliyot ishlab chiqildi.

O'quv jarayonining texnologik tuzilishini tushunish uchun kalit – bu ketma-ket aniq belgilangan maqsadlarni mo'ljallab faoliyat ko'rsatishdir. Shu sababli ham, eng avvalo, ta'limning pedagogik texnologiyasi uchun markaziy muammo bo'lgan – maqsadni belgilash muammosida va ta'limda maqsadli yo'naltirilganlik muammosida to'xtalib o'tish maqsadga muvofiq.

Umumiy o'rta ta'lim muassasalari o'quvchilarini ommaviy sport sog'lomlashtirish jarayoniga tayyorlashda ilg'or xorijiy tajribadan foydalanish, rivojlangan xalqaro ta'lim muassasalarining ta'lim-tarbiya metodikasini o'zlashtirish, tajriba almashish bilan bog'liqlikda olib borildi. Yuksak samaradorlikka ega xorij tajribasiga tayanilgan holda ko'pchilik tadqiqot markazlarida ommaviy sport sog'lomlashtirish jarayoni o'quvchilar qiziqishiga qarab sport o'yinlari, yengil atletika kabi turlardan ko'proq foydalanishga asoslanadi.

2.1-shakl. Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya masalalari va kutilgan natijalarni baholashning shakllari

No	Masalalar	Qanday shakilda baholash mo'ljallangan
1.	Salomatlikni mustahkamlash, normal jismoniy rivojlanishga yordam berish.	Sog'likni mustahkamlash, jismoniy rivojlanishdagi kamchiliklarni bartaraf etish.
2.	Harakatlanish va koordinatsion) qobiliyatlarini rivojlantirish.	Harakatga tayyorgarlik (tekshirish shakllari: jismoniy sifatlar rivojlanishidagi individual o'sish darajasini aniqlash uchun test o'tkazish)
3.	Hayotda muhim bo'lgan harakatlanish malaka va ko'nikmalarga o'rgatish	Harakatlanish malaka va ko'nikmalari (tekshirish shakllari: harakatchanlik harakatlarini o'zlashtirish texnikasini ekspert baholash)
4.	Jismoniy tarbiya va sport sohasida zarur bilimlarga ega	Bilimlar (tekshirish shakllari: og'zaki so'rov va yozma ishlar)

	bo'lish.	
5.	Jismoniy mashqlar bilan shug'ullanish, ularni dam olish, trenirovka, sog'likni mustahkamlash maqsadlarida ongli ravishda qo'llash zarurati va malakasini tarbiyalash.	Jismoniy tarbiya-sport, sog'lomlashtirish faoliyati (tekshirish shakllari: o'quvchilarni jismoniy sifatlarining rivojlanishi uslubiyotini o'zlashtirishini, harakatlanish harakatlarini egallashini, mustaqil trenirovkaning bajarilishini, o'z-o'zini jismonan takomillashtirish bo'yicha maqsadlarga erishishini tekshirish bo'yicha kompleks nazorat topshiriqlari)
6.	Axloqiy va irodaviy sifatlarini tarbiyalashga, psixik (ruhiy) jarayonlarni va shaxsiy xususiyatlarini rivojlantirishga yordam berish.	

MUHOKAMA

O'quvchilarni ommaviy sport sog'lomlashtirish jarayoniga yo'naltirilgan tabaqalashgan jismoniy tarbiya ta'limi texnologiyasining maqsad va vazifalarni aniqlashtirish ta'limning mazmuni bilan chambarchas bog'liq, shuning uchun agar:

- adekvat vositalar, jismoniy sifatlarning o'rgatishni va rivojlantirishni uslublari tanlangan;
- tashhiz qilinayotgan malaka va ko'nikmalarni bir qiymatli aniqlash uchun usul - «instrument» mavjud;

- malaka va jismoniy sifatlarni o'lchash natijalariga tayanadigan baholash mezonlari mavjud bo'lsa masala diagnostik hisoblanadi.

2.3-shakl. Tabaqalashgan jismoniy tarbiya ta'limi texnologiyasimasalalarning qo'yilishi va yechish usullari

Texnologiya ikki qismdan tashqil topgan: mazmunli-protsessual va tashkiliy-pedagogik. Texnologiyaning mazmuni o'zida kognitiv – amaliy faoliyat – refleksiya birligi va ana shu bosqichlarni har birida o'ziga xos tarzda namoyon bo'luvchi o'quvchilarni ommaviy sport sog'lomlashtirish jarayoniga tayyorlash darajalari (anglash, tushunish, munosabat va fikrlash)ni aks ettiradi.

Texnologiyaning tashkiliy-pedagogik komponentini aniqlashtirish maqsadida maxsus metodik karta ishlab chiqildi.

2.5-shakl. Texnologiyani amaliyotga tatbiq etishning metodik kartasi

Birinchi shart-sharoit: O'quvchilarni ommaviy sport sog'lomlashtirish jarayoniga tayyorlash tizimini takomillashtirish	
Birinchi tashkiliy-pedagogik shart-sharoitni amalga oshirish metodikasi	
Maqsad	O'quvchilarni ommaviy sport sog'lomlashtirish jarayoniga tayyorlash tizimini takomillashtirish va unga qadriyatli munosabatni tarkib toptirish
Mazmun	Jismoniy tarbiya ta'limi hamda Sog'lom turmush tarzi o'quv-sog'lomlashtirish dasturi
Shakl, metod va vositalari	Tashkiliy shakllari: davra suhbatlari, debatlar, seminar, jismoniy o'yinlar va xalq o'yinlari («sharni oyog'ingda bos», «doiradan chiqar», «mushketyorlar», «zanjirni uzish», «chavandozlar»). Metodlari: munozara, mashq va interfaol metodlar («sharni oyog'ingda bos», «doiradan chiqar», «mushketyorlar», «zanjirni uzish», «chavandozlar»). Vositalari: tarqatma materiallar, elektron ta'lim resurslari.
Natija	O'quvchilarni ommaviy sport sog'lomlashtirish jarayoniga tayyorlash tizimini takomillashtirish orqali o'quvchilarda sog'lom turmush tarzi madaniyati, sport bilan muntazam shug'ullanish, gigiyenik tarbiyaga ongli munosabat shakllanadi.
Ikkinchi shart-sharoit: vaziyatlarni analiz qilish va topshiriqlarni bajarish jarayonida o'quvchilarni ommaviy sport sog'lomlashtirish jarayoniga tayyorlash tizimini takomillashtirish bo'yicha refleksiv nuqtai nazarni qaror toptirish	
Ikkinchi tashkiliy-pedagogik shart-sharoitni amalga oshirish metodikasi	
Maqsad	O'quvchilarni ommaviy sport sog'lomlashtirish jarayoniga tayyorlash tizimini takomillashtirish bo'yicha refleksiv nuqtai nazarni qaror toptirish
Mazmun	Jismoniy tarbiya ta'limi hamda Sog'lom turmush tarzi o'quv-sog'lomlashtirish dasturi
Shakl, metod	Tashkiliy shakllari: seminar, "Men sog'lom turmush tarziga amal"

va vositalari	qilamanmi?” mavzusidagi esse, vaziyatli o‘yin («Xalq o‘yinlari» va boshqalar). Metodlari: refleksiv usullar: vaziyatlar tahlili, mashq, g‘oyalarni umumlashtirish metodi, Vositalari: elektron ta‘lim resurslari, sog‘lomlashtirishga oid amaliy mashq va topshiriqlar («sharni oyog‘ingda bos», «doiradan chiqar», «mushketyorlar», «zanjirni uzish», «chavandozlar»).
Natija	O‘quvchilarni ommaviy sport sog‘lomlashtirish jarayoniga tayyorlash bo‘yicha refleksiv nuqtai nazarning shakllanganlik darajasi ortadi.
Uchinchi shart-sharoit: o‘quv loyihalarini tayyorlash jarayonida o‘quvchilarni ommaviy sport sog‘lomlashtirish jarayoniga tayyorlash	
Uchinchi tashkiliy-pedagogik shart-sharoitni amalga oshirish metodikasi	
Maqsad	O‘quvchilarni ommaviy sport sog‘lomlashtirish jarayoniga tayyorlash bo‘yicha subyektiv tajribani shakllantirish
Mazmun	Jismoniy tarbiya ta‘limi hamda Sog‘lom turmush tarzi o‘quv-sog‘lomlashtirish dasturi
Shakl, metod va vositalari	Tashkiliy shakllari: mualliflik loyihasi himoyasi, multimedia-leksiya, seminar, konsultatsiya, monitoring. Metodlari: o‘quv loyihasi, demonstratsiya, kuzatish, tushuntirish, tizimlashtirish, muammoli va tadqiqotchilikka doir metodlar, esse. Vositalari: proyeksion material, tarqatma material (loyihani himoya qilish jarayonida), Internet, elektron ta‘lim resurslari.
Natija	O‘quvchilarni ommaviy sport sog‘lomlashtirish jarayoniga tayyorlash bo‘yicha subyektiv tajriba ortadi va kompetensiyalar tarkib topadi.

XULOSA

Xulosa qilganda, o‘quvchilarni ommaviy sport sog‘lomlashtirish jarayoniga tayyorlash tizimini takomillashtirishga qaratilgan ta‘lim texnologiyasi o‘z ichiga tabaqalashtirilgan ta‘lim metodikasini qamrab oladi va maktab ta‘limida ommaviy sport tadbirlari va musoboqalarini muntazam o‘tkazish asosida o‘quvchilarni sport orqali sog‘lomlashtirish jarayoniga yo‘naltirishni ham maqsad qiladi. Bu esa o‘quvchilarda tabaqalashtirilgan ta‘lim orqali o‘z qobiliyatini rivojlantirish hamda shaxsiy rivojlanishiga ham ta‘sir ko‘rsatish imkoniyatiga ega bo‘ladi.

Yosh avlodni barkamol qilib tarbiyalash maqsadida jismoniy tarbiya va sport bilan shug‘ullanishi uchun shart-sharoitlar yaratish, jismoniy tarbiya bilan bog‘liq ta‘lim-tarbiya jarayonini takomillashtirish, sportni yoshlar orasida ommalashtirish orqali ularda mardlik, jasurlik va ruhiy kamolotni qaror toptirish, umuman, jamiyatda ommaviy sport sog‘lomlashtirish tizimini takomillashtirishga yo‘naltirilgan keng ko‘lamli ishlar amalga oshirish hisoblanadi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Мирзиёев Ш.М. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси // Халқ сўзи, 2018 йил 23 декабрь.
2. 2019-2023 йиллар даврида Ўзбекистон Республикасида jismoniy tarbiya va ommaviy sportni rivojlantirish konseptsyasi. Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi. 2019 йил 14 fevral. www.lex.uz
3. Мирзиёев Ш.М. Нияти улуг‘ халқнинг иши улуг‘, ҳаёти ёруғ ва келажаги фаровон бўлади. –Тошкент.: Ўзбекистон. 2019. –Б. 124.
4. Iermakov S.S., Cieslicka M, Muszkieta R. Physical culture in life of Eastern- European region students: modern state and prospects of development. Physical education of students, 2015. №6. –S. 16–30. <http://dx.doi.org/10.15561/20755279.2015.0603>
5. Makhamov A.Y. The importance of the physical training in shaping health lifestyles for prospective teachers, Scientific Bulletin of Namangan State University: 2019. Vol. 1: Iss. 10, Article 68. <https://uzjournals.edu.uz/hamdu/vol1/iss10/68>.
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасида jismoniy tarbiya va sportni yanada takomillashtirish va ommalashtirish chora-tadbirlari tўғрисида» тўғрисидаги ПФ-5924-сон Фармони. 2020 йил 24 январь.